

NKE RTK

Szerkesztette:
Christián László,
Lippai Zsolt

A SZEMÉLY- ÉS VAGYONVÉDELMI TEVÉKENYSÉG RENDSZETE

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

A személy- és vagyonvédelmi tevékenység rendszete

A személy- és vagyonvédelmi tevékenység rendészete

Szerkesztette

Christián László, Lippai Zsolt

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Budapest, 2022

Szerzők
Christián László
Haspel Orsolya
Kovács Sándor
Lippai Zsolt
Majorné Hegyes Anikó
Tihanyi-Tóth Timea

Szakmai lektor
Dr. Szabó Csaba

Kiadja a Nemzeti Közzolgálati Egyetem
Ludovika Egyetemi Kiadó Iroda
A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

Felelős szerkesztő: Karácsony Fanni
Olvasószerkesztő: Resofszi Ágnes
Korrekter: Pokorádi Zsófia
Tördelőszerkesztő: Stubnya Tibor

Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

ISBN 978-963-531-633-5 (nyomtatott)
ISBN 978-963-531-634-2 (elektronikus PDF) | ISBN 978-963-531-636-6 (ePub)

© A szerkesztő, 2022
© A szerzők, 2022
© A kiadó, 2022

Minden jog védve.

Tartalom

Előszó	9
A Rendészettudományi szaklexikon releváns fogalmi meghatározásai	11
<i>Christián László – Lippai Zsolt</i> : A magánbiztonság jogi alapjai	19
Alaptörvény (Magyarország Alaptörvénye)	19
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.)	20
A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.)	23
A 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)	24
A magánbiztonsági tevékenység jogforrásai	26
A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény szerinti szabályozás (SzVMt.)	28
Tömegrendezvény-szervezői tevékenység	30
<i>Christián László</i> : A rendészet komplex rendszere	33
Komplementer rendészet	37
Önkormányzati rendészet	38
Egyes rendészeti feladatokat ellátók	39
Polgárőrség	40
Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ)	41
<i>Tihanyi-Tóth Timea</i> : A személy- és vagyonvédelem rendszetének eljárásjogi alapjai	43
Hatósági ügy	44
Kérelemmel kapcsolatos rendelkezések	45
Idézés	46
Döntés	47
Hatósági bizonyítvány	48
Hatósági nyilvántartás	48
Hatósági ellenőrzés	48
Jogorvoslat	49
Fellebbezés	49
<i>Tihanyi-Tóth Timea – Lippai Zsolt</i> : A rendőrség szerepe és feladatai a személy- és vagyonvédelem vonatkozásában	51
Az SzVMt.-ben meghatározott engedélyezéshez és bejelentéshez kötött tevékenységekkel kapcsolatos közigazgatási hatósági eljárások lefolytatása	52
Természetes személy által kezdeményezhető eljárások	52
Vállalkozások mint ügyfél által kezdeményezhető eljárások	61
Bejelentés magánnyomozói, vagyonvédelmi rendszert tervező, szerelő tevékenység végzésére	73

Bejelentés személyi változásról (vezető tisztségviselő, foglalkoztatottak adataiban bekövetkező változás)	76
Természetes személy és vállalkozások által kezdeményezhető eljárások	79
<i>Majorné Hegyes Anikó: Rendőrhatósági ellenőrzés</i>	81
Általános szabályok	81
Ellenőrzési terv	82
Az ellenőrzés eszközei	82
A tevékenység ellenőrzésének akadályai	83
Az ellenőrzés dokumentálása	83
A jegyzőkönyv tartalmi elemei	84
Az ellenőrzés eredményeképpen feltárt jogsértések szankcionálása	84
Természetes személyek ellenőrzése	86
Vállalkozások ellenőrzése	93
Felügyeleti bírságra és eljárási bírságra vonatkozó szabályok	98
Végrehajtás elrendelése és foganatosítása	100
Értékeléssel és jelentéssel kapcsolatos kötelezettségek a rendőrség vonatkozásában	100
<i>Haspel Orsolya: A tevékenység személyes végzésével kapcsolatos kötelezettségek</i>	103
Formaruha	103
Igazolvány	103
A rendészeti képzés és a kiegészítő képzés elvégzése	104
A személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végzőkre vonatkozó szabályok	105
Felhívás csomag tartalmának, járműnek és szállítmánynak a bemutatására	106
Létesítmény őrzése	107
Testi kényszer alkalmazása	109
A személy- és vagyonőr által alkalmazható eszközök	110
Eljárás a bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésén tetten ért személlyel szemben	111
A vállalkozások főbb kötelezettségei és jogosultságai	112
<i>Kovács Sándor: Rendészeti feladatokat ellátó személyek</i>	117
Személyek köre, szervezete	117
Alkalmazási feltételek	118
Intézkedési kötelezettség	120
Intézkedés kikényszerítése	120
Hivatalból fellépés módja	122
Alkalmazható intézkedések	124
A kényszerítő eszközök és a szolgálati lőfegyver birtoklásának szabályai	129
Az intézkedéssel, kényszerítő eszköz alkalmazásával szembeni panasz	130
<i>Lippai Zsolt: A fegyveres biztonsági őrség</i>	133
A szervezet múltja	133

FBŐ-jogviszony létesítése	137
A Fegyveres Biztonsági Őr szakképesítés, képzés	140
Fegyveres Biztonsági Őrség létrehozása, szervezeti felépítése	144
FBŐ-szervezetekkel kapcsolatos hatósági jogkör gyakorlása	149
Rendőrségi hatósági jogkör gyakorlása az FBŐ-vel kapcsolatban	150
Előjárók és alárendeltek, szolgálati beosztások	156
Az őrség tagjainak felszerelése	168
Műszaki-technikai és elektronikus megfigyelőrendszer működtetése	172
Az őrzött létesítmények műszaki-technikai berendezése	175
Az őrség tagjainak munkaideje, szolgálati formák	187
Az FBŐ együttműködési kötelezettsége	192
Az FBŐ-tevékenységet meghatározó releváns jogszabályok	193
Felhasznált irodalom	195

Előszó

Tisztelt Olvasó!

Olyan hiánypótló művet tart a kezében, amelynek küldetése, hogy eligazodást nyújtson a személy- és vagyonvédelmi tevékenység rendszetével kapcsolatos legfontosabb kérdésekben, rendkívül széles körű ismeretanyagot átfogva.

Az állam, közbiztonsággal kapcsolatos jogosítványai érvényesítése érdekében, kiindulva abból, hogy a közrend a nemzet felemelkedését szolgáló alapérték, kinyilvánította azt, hogy a közrend és a közbiztonság fenntartásához elengedhetetlen a rendészeti feladatokat ellátó személyekkel való, törvényben szabályozott együttműködés. A jogalkotó ezen szabályozás keretében rendelkezik a tevékenység állami törvényalkotású feltételrendszerének megalkotásáról, amely az alkotmányos tulajdonvédelem egyfajta kiteljesítését is szolgálja. Annak kereteit teremti meg, ami a magán- és köztulajdon, ezáltal a személy- és vagyonvédelem szakmai szintjét emeli professzionális magaslatokba.

A magán- és közbiztonság megteremtésében érintett, rendészeti feladatot ellátó szereplők vonatkozásában gyakorolt hatósági jogkör rendkívül érdekes és összetett képet nyújt. A rendőrség a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet ellátó vállalkozások számára a tevékenység folytatásához szükséges engedélyt, míg a természetes személyek részére az annak gyakorlásához elengedhetetlen hatósági igazolványt adja ki, arról közhiteles hatósági nyilvántartást vezet, továbbá ellátja az azzal kapcsolatos fegyverengedélyügyi és egyéb igazgatásrendészeti feladatokat is.¹ A rendőrhatalomhoz kötött tevékenység folytatását folyamatosan, az adminisztratív és a helyszíni ellenőrzés eszközeivel felügyeli, illetőleg tevékenyen vesz részt a személy- és vagyonőrök oktatásában és vizsgáztatásában is.² Abban a szakmai tevékenységben, amelynek lényeges eleme, hogy a szolgáltatást a magánszféra, a biztonsági vállalkozás adja, és annak tartalmát a magánjog által szabályozott, tág keretek között megkötött polgárjogi szerződés tölti ki, aminek jellemzője a forma szabadsága és az egyenrangú felek mellérendeltsége.

¹ 2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól.

² 68/2012. (XII. 14.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy- és vagyonőrök képzéséről és vizsgáztatásáról.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék 2013/14-es tanévben történt megalakulása óta intenzív és tudományos alapozómunka és képzésfejlesztés vette kezdetét a mindennapi oktatás mellett. A tanszék munkatársainak elkötelezett munkája eredményeként olyan végzettséget kapnak hallgatók, amely a magánbiztonsági piacon és önkormányzati rendszerben egyaránt keresett diploma. Ennek egyik alapvető alkotóeleme, hogy a hallgatók mindazon ismereteket elsajátítsák, amelyeknek révén megismerik a személy- és vagyonvédelmi tevékenység folytatásának jogszabályokban foglalt feltételrendszerét, az igazolvány, a működési engedély megszerzésének módját, a rendőrség által vezetett nyilvántartás tartalmát, a rendőrség felügyeleti ellenőrzési tevékenységét, az engedélyezés eljárási alapjait. Ugyanis ezen ismeretek nélkülözhetetlen előfeltételei a törvényes működésnek a magánbiztonság terén.

Jegyzetünk megalkotásával a személy- és vagyonvédelmi tevékenység rendszetének rejtelmibe, annak jogi és igazgatásrendészeti vonatkozású szabályozásába, a mindennapok végrehajtási gyakorlatába kívánjuk olvasóinkat bevezetni. A *Rendészettudományi szaklexikon* releváns magánbiztonsági szöszedetének ismertetését követően a tevékenység jogi alapjait tisztázzuk, majd a rendészet komplex rendszerének alapvetéseit mutatjuk be. A jegyzet folytatásában már az elméleti és jogszabályi alapok ismeretében térünk rá a tevékenység igazgatásrendészeti összefüggéseire, az eljárásjogi és a rendőrhatósággal kapcsolatos kötelezettségekre, illetőleg annak ellenőrzési vonatkozásaira, majd a rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységére. A jegyzetnek további különös és egyedülálló ízt ad a fegyveres biztonsági őrési szolgálatok sokak által csak kevésbé ismert tevékenységének bemutatása.

A szerzők gyakorló igazgatásrendészeti kollégák, valamint egyetemi oktatók, elismert, tapasztalt szakemberek. A téma feldolgozása gyakorlatorientáltan történt, ezért reményeink szerint a leírtak érdemben segítséget, támogatást jelentenek a mindennapokban.

Egyúttal köszönetemet fejezem ki a szerzők, a szerkesztők, a lektorok munkájáért, illetőleg köszönetet mondok mindazoknak, akik bármilyen módon segítettek szakmai jegyzetünk megszületését.

Kérem, fogadják és olvassák jegyzetünket legalább akkora figyelemmel és gondossággal, mint amellyel azt mi Önnek, Önöknek elkészítettük! Jó olvasást, jó tanulást kívánok!

Budapest, 2021. február 22.

Dr. Christián László

A Rendészettudományi szaklexikon releváns fogalmi meghatározásai

Jegyzetünk első fejezetében a *Rendészettudományi szaklexikon*³ személy- és vagyonvédelem rendészetével kapcsolatos, közkinccsé tett releváns fogalmi meghatározásait gyűjtöttük össze azzal a céllal, hogy a jövő magánbiztonsági szakemberei számára egy nagyon fontos alapot biztosíthassunk további elméleti és gyakorlati fejlődésük megalapozásához.

Közrend

1. Elvileg olyan állapot, amely a törvény által meghatározott, ezért leírható úgy is, hogy viszonylag objektív, elvárt állapot, amely kicsivel több, átfogóbb, mint a közbiztonság, mert tartalmazza a jogilag szabályozott állami, társadalmi, gazdasági rendet, továbbá mert jogtárgyvédő és veszélyelhárító általános funkciója van. Fő része az állami rend és a társadalmi rend. Nem azonos a teljes jogrenddel, mert minden jogellenes magatartás sérti vagy veszélyezteti a jogrendet, de nem mind irányul egyben a közrend ellen is. Ugyanakkor a közrend bármilyen megzavarása egyben sérti a jogrendet is. A rendészet védendő értéke, tárgya leginkább a rend, ezen belül is a közrend, a társadalmi együttélés rendjének, a közállapotoknak elfogadott, jogilag szabályozott rendje, amelynek eredménye a jogi és tárgyi biztonság lehet.
2. Az alkotmányos rendnek és az erre épülő jogrendnek megfelelő működés, amely akkor biztosított, ha az állam és társadalom szervei, szervezetei a vonatkozó normák alapján rendben, zökkenőmentesen végzik alapfeladataikat az állam és polgárai érdekében. Feltételezi a társadalom érdekeit kifejező társadalmi rendet és az ennek részét képező jogi rend meglétét. A közrend lényegében a jogi rend tényleges megvalósulása, ugyanis csak ezen belül biztosítható az érvényesülése. Szükséges hozzá – sok más mellett – leginkább a közbizalom, köznyugalom, közegészség és a közbiztonság.

³ Boda József (szerk.): *Rendészettudományi szaklexikon*. Budapest, Dialóg Campus, 2019.

Közbiztonság

1. Alapvetően olyan közállapot, amelyben az egyes személyek és közösségek élete, működése és javai a jogellenes támadásoktól nincsenek veszélyeztetve.
2. A társadalmi együttélés jogilag és a rendvédelmi szervek által fizikailag is oltalmazott állapota.
3. Az állampolgárok élet- és vagyonbiztonságát jogilag szabályozott valamilyen – bizonyos mértékben még elfogadható szintű – közállapot.
4. Az adott társadalom tagjai személy- és vagyonbiztonságának a vonatkozó szabályozás szerinti megvalósulásának állam általi garantálása.

Magánbiztonság

A közbiztonság meghatározó jelentőségű alkotóeleme, olyan elérni kívánt ideális, zavartalan állapot, illetve kollektív együttműködésen keresztül létrejövő, immateriális társadalmi termék, amelynek érvényre juttatása a magánbiztonsági és rendészeti szereplők együttműködését kívánja. A magánbiztonság egy olyan, ellenszolgáltatás fejében, piaci alapon működő, engedéllyel rendelkező vállalkozás (vagy természetes személy) által nyújtott szolgáltatás, amely a megbízó személyes biztonságát, tulajdonát védelmezi, és elősegíti a jogainak teljesebb körű gyakorlását. A magánbiztonság fő küldetése a megrendelő személyhez fűződő jogainak, így különösen testi épségének, becsületének, illetve egyes vagyoni jellegű jogainak magánjogi eszközrendszer útján történő védelme, amely révén érdemi hatással lehet a közbiztonság körében védeni kívánt értékeire is. A magánbiztonság gerincét jelentő személy- és vagyonvédelmi, magánnyomozói tevékenységek ellátásának feltételrendszerét jogszabályok határozzák meg, a konkrét megbízás részleteit a felek polgári jogi szerződésben fektetik le.

Magánbiztonsági szolgálat

1. Nem állami (önkormányzati) keretekben személy- és vagyonvédelemmel foglalkozó szervezetek összefoglaló megnevezése, amelyeknek fontos szerepe van a társadalmi bűnmegelőzésben.
2. A magánbiztonság igényeit kielégítő, vállalkozás keretében végzett biztonságsszolgáltatás.

Magánbiztonsági vállalkozás

Olyan gazdálkodó szervezet, gazdasági társaság, amely a vonatkozó törvényben meghatározott feltételeknek megfelelően, a megszerzett engedély birtokában, professzionális humán és technikai háttérrel rendelkezve haszonszerzési célból személy- és vagyonvédelem körébe tartozó tevékenységeket végez polgári jogi szerződés alapján.

Engedélyezési eljárás (a működési engedély vonatkozásában)

Az engedélyezési eljárás az ügyfél kérelmére induló hatósági eljárás, amely eljárás keretében a jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság vagy egyéni vállalkozó a személy- és vagyonvédelmi törvény hatálya alá tartozó tevékenység végzésére vonatkozó kérelmének törvényességét, valamint a feltételek meglétét a rendőrség az eljárás során ellenőrzi, és amely hatósági eljárás lezárása a kérelemben rögzített szakmai tevékenység rendőrség által történő engedélyeztetése, avagy tiltása.

Felügyeleti bírság

A felügyeleti bírság az a rendőrség által kiszabható speciális pénzbírság, amely a személy- és vagyonvédelmi, illetve magánnyomozói tevékenységet – személyes végzésre jogosító – igazolvány nélkül végző személlyel szembeni, továbbá a személy- és vagyonvédelmi törvényben meghatározott tevékenység végzésére jogosító szabályokat megszegő, valamint a szakmai tevékenységet jogosulatlanul végző vállalkozással szembeni joghátrányt jelenti.

Hatósági ellenőrzés

1. A hatósági ellenőrzés az a rendőrség által végrehajtott hatósági vizsgálat, amely a személy- és vagyonvédelmi törvény hatálya alá tartozó tevékenység ellenőrzését jelenti.
2. A hatósági ellenőrzés az a hatósági vizsgálat, amely végrehajtása során a rendőrség a személy- és vagyonvédelmi törvény hatálya alá tartozó tevékenység gyakorlásának jogszerűségét, a felelősségbiztosítási szerződés

meglétét, a rendőrség által nyilvántartott adatok valóságát, a rendőrség által hitelesített naplóba bejegyzett adatokat és az engedélyezés vagy a tevékenység végzésének feltételeiben beállott változásokat ellenőrzi.

Működési engedély

A rendőrség által kiállított hatósági okirat, amelyet az engedélyeztetési eljárás záró aktusaként adnak át a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyoni védelmi tevékenységet végző részére.

Személy- és vagyoni védelmi tevékenység végzésére kiadott működési engedély

A vállalkozás keretében történő személy- és vagyoni védelmi tevékenység végzéséhez a rendőrség által kiadott engedély.

Szakmai felügyelet

A rendőrség területi szerveinek jogilag szabályozott, azon permanens tevékenysége, amelynek során közigazgatási hatáskörben ellátják a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyoni védelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szakmai felügyeletét, illetve az e tevékenységgel kapcsolatos intézkedést kezdeményeznek, valamint ezek teljesítését kikényszerítik.

Személy- Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara (SZVMSZK)

A kézirat lezárásának időszakában az a közhasznú szervezet, amely a vonatkozó törvény által meghatározott állami feladatokat ellátva közérdekből, haszonszerzési cél nélkül, a meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végzi a személy- és vagyoni védelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység folytatására jogosult természetes személyek érdekképviselésének ellátását.

Személy- és vagyonőr

A vonatkozó törvény és az e törvényhez kapcsolódó végrehajtási rendelet által meghatározott feltételeknek megfelelő, a személy- és vagyonvédelmi feladatok ellátására engedéllyel (személy- és vagyonőri igazolvány) rendelkező azon személy, akinek feladata a szerződés, illetve munkaköri leírás vagy egyéb belső utasítás alapján meghatározott személy, ingó vagy ingatlan dolog nem hatósági eszközökkel történő őrzése, védelme.

Személy- és vagyonőri, magánnyomozói igazolvány

A személy- és vagyonőri, valamint a magánnyomozói tevékenység személyes végzéséhez a rendőrség által kiadott igazolvány.

Személy- és vagyonvédelemhez kapcsolódó nyilvántartás

A rendőrség által kezelt közhiteles hatósági nyilvántartás, amely:

- a kiadott működési engedélyeket és igazolványokat, a kiadásuk alapjául szolgáló törvényben meghatározott feltételek igazolásához szükséges adatokat,
- az adatváltozásokat,
- a tervező, szerelő vagy magánnyomozói tevékenység folytatására jogosultak személyére,
- a működési engedély visszavonására,
- a vállalkozás tevékenységének megtiltására és az igazolvány visszavonására, illetve bevonására vonatkozó adatokat tartalmazza.

Személy- és vagyonvédelmi tevékenység

1. A közrend és a közbiztonság fenntartása, javítása részeként – a személy- és vagyonvédelem, valamint a bűnmegelőzés hatékonyságának fokozása érdekében – kifejtett szakmai tevékenység, illetve szolgáltatás, amelyet elsődlegesen személy- és vagyonvédelmi egyéni vállalkozók, illetve

egyéni cégek és gazdasági társaságok végeznek az ebben érintettek számára azok jogai, vagyona sérthetlensége érdekében.

2. A természetes személyek életének és testi épségének védelme, az ingatlan, illetve ingóság őrzése, a szállítmány kísérése, a pénz és érték szállítása, a rendezvény biztosítása és e tevékenységek szervezése és irányítása.

Személy- és vagyonvédelmi tevékenységek szervezése és irányítása

1. A személy- és vagyonvédelmi tevékenységek szervezése és irányítása az a szakmai tevékenység, amely során a természetes személyek életének és testi épségének a védelme, az ingatlan, illetve ingóság őrzése, a szállítmány kísérése, pénz és érték szállítása, valamint a rendezvénybiztosítási tevékenységek szakmai szempontok szerint történő szervezése és irányítása történik.
2. A személy- és vagyonvédelmi tevékenységek szervezése minden olyan anyagi és személyi feltétel biztosítását jelenti, amelyek a hatékony működés szempontjából hasznosak lehetnek, és amelyek egyúttal a feladatok leggazdaságosabb és legeredményesebb megoldását biztosítják a személy- és vagyonvédelmi törvényben meghatározott feladatok végrehajtása vonatkozásában.
3. A személy- és vagyonvédelmi tevékenységek irányítása a személy- és vagyonvédelmi vállalkozás szakmai és szervezeti tevékenységével összefüggő, alá-fölérendeltségen nyugvó, az irányított önállóságát korlátozó szakmaspecifikus tevékenységfajta.

A személy- és vagyonőri igazolvány kiadása

1. A személy- és vagyonőri igazolvány kiadása az a személy- és vagyonvédelmi igazolvány kiadására irányuló hatósági eljárás, amely során a rendőrség az ügyfél kérelmére a személy- és vagyonvédelmi törvényben meghatározott feltételrendszer vizsgálatát követően a személy- és vagyonvédelmi tevékenység személyes végzéséhez hatósági igazolványt állít ki.
2. A személy- és vagyonőri igazolvány kiadása az a személy- és vagyonvédelmi igazolvány kiadására irányuló hatósági eljárás, amely során az ügyfél saját kérelmére a személy- és vagyonvédelmi törvény hatálya alá

tartozó tevékenység személyes végzéséhez szükséges hatósági igazolvány megszerzésére vonatkozó kérelmet nyújt be a lakcíme (vagy tartózkodási helye) szerint illetékes rendőrkapitányság igazgatásrendészeti osztályára.

Magánnyomozó

Magánnyomozásra a törvény szerint jogosult, erre vonatkozó felkészültséggel rendelkező személy. Hazánkban ilyen jellegű tevékenység csak magánnyomozói igazolvány birtokában egyéni vállalkozóként egyéni cég vagy gazdasági társaság keretében végezhető.

Fegyveres biztonsági őr (FBŐ)

A vonatkozó törvényben, valamint más jogszabály alapján megkötött együttműködési megállapodásban meghatározott őrzési feladatokat ellátó, szolgálati fegyverrel és más kényszerítő eszközzel rendelkező, sajátos jogokkal felruházott biztonsági szervezet, amelynek tagjai a létesítő, illetőleg a működtető állami, önkormányzati vagy egyéb intézménnyel, gazdálkodó szervezettel munkaviszonyban, illetve közalkalmazotti jogviszonyban állnak.

Kritikus (létfenntartású) infrastruktúrák

1. Egy országon belül a lakosság szellemi és tárgyi életfeltételeit megteremtő, a gazdaságot működtető szervezetek, létesítmények, ilyen rendszerek, hálózatok, valamint ezek részei. Megsemmisülésük, szolgáltatásaik, elérhetőségük csökkenése egy felhasználói kör létére, lét- és működési feltételeire negatívan hat.
2. Azok a fizikai és információs-technológiai berendezések, hálózatok, szolgáltatások és eszközök, amelyek összeomlása vagy megsemmisítése súlyos következményekkel járhat a polgárok egészsége, védelme, biztonsága és gazdasági jóléte, illetve a tagállamok kormányainak hatékony működése szempontjából.

Vákát

A magánbiztonság jogi alapjai

Christián László – Lippai Zsolt

A rendészeti ágazat szakértői által összeállított releváns fogalmak ismeretében tekintsük át a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység jogszabályi hátterét! Először is azon jogforrások – teljesség igénye nélküli – bemutatására kerül sor, amelyek a magánbiztonság jogi hátterét markánsan formálják.

Alaptörvény (Magyarország Alaptörvénye)

Az Országgyűlés az Alaptörvényben szabályozza Magyarország jogrendjét, az állampolgárok alapvető jogait és kötelezettségeit, meghatározza az államszervezetre vonatkozó alapvető szabályokat. Az Alaptörvény a magyar jogi hierarchiában a *legmagasabb szintű jogforrás, minden más jogszabály ebből vezethető le és erre vezethető vissza*, így az Alaptörvénnyel jogszabály nem lehet ellentétes.

- Preambulum: Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.
- IV. cikk (1) Mindenkinnek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.
- V. cikk Mindenkinnek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett, vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.
- VI. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.
- XXII. cikk (1) Az állam jogi védelemben részesíti az otthont. Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.
- (2) Az emberhez méltó lakhatás feltételeinek a megteremtését, továbbá a közterület közcélú használatának védelmét az állam és a helyi önkormányzatok azzal is segítik, hogy törekszenek

valamennyi hajlék nélkül élő személy számára szállást biztosítani.

(3) Tilos az életvitelszerű közterületen tartózkodás.

Megjegyzés: törvény vagy helyi önkormányzat rendelete a közrend, a közbiztonság, a közegészség és a kulturális értékek védelme érdekében a közterület meghatározott részére vonatkozóan jogellenessé minősítheti az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodást.

46. cikk (1) A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.)

Az Országgyűlés az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak, továbbá az ország függetlenségének, területi épségének, gazdaságának, valamint a nemzeti vagyonnak a védelme érdekében, Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével, az állam kizárólagos büntető hatalmának érvényesítése céljából alkotta meg a Btk.-t. A büntetőjogi kódex két nagy szerkezeti egységre tagolódik, az általános és a különös részre.

A büntetőjog *Általános része* azon jogi normák összessége, amelyek meghatározzák a *büntetőjogi felelősségre vonás feltételeit és akadályait, az egyes büntetési és intézkedési nemeket és azok kiszabásának szempontjait*. A büntetőjog *Különös része* pedig *azon jogi normák összessége, amelyek meghatározzák azokat az emberi magatartásokat, amelyek bűncselekménynek minősülnek, továbbá megállapítják az azok elkövetőivel szemben alkalmazható szankciókat*.

A Btk. több szempontból is meghatározó jelentőségű jogszabály a magánbiztonság vonatkozásában. A *jogos védelem* Btk.-ban megfogalmazott szabályai révén lehetőséget biztosít az állampolgároknak a saját, illetve más vagy mások személye, valamint javai ellen intézett támadások elhárítására anélkül, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás lehetőségétől kellene tartaniuk védelmi cselekményeik miatt. A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló törvény (SzVMt.) alapján a személy- és vagyonőr a feladata ellátása során gázspray-t, gumibotot, örkutyát, valamint lőfegyvert tarthat magánál, de ezeket az eszközöket csak jogos védelmi helyzetben, illetve

vég-szükség esetén alkalmazhatja. E törvényi rendelkezés miatt térünk ki a vég-szükség szabályainak ismertetésére. A Btk. *Különös részében* található egyes bűncselekményi tényállások kiemelése pedig azért nagyon fontos, mert kijelöli a magánbiztonsági tevékenység határait.

A büntethetőséget kizáró vagy korlátozó okok

Btk. 15. § Az elkövető büntethetőségét, illetve a cselekmény büntetendőségét kizárja vagy korlátozza:

- a) a gyermekkor,
- b) a kóros elmeállapot,
- c) a kényszer és a fenyegetés,
- d) a tévedés,
- e) a jogos védelem,
- f) a vég-szükség,
- g) a jogszabály engedélye,
- h) a törvényben meghatározott egyéb ok.

A Btk. a *jogos védelem* deklarálásával gyakorlatilag a büntethetőséget kizáró okként aposztrofálja a jogos védelmi helyzetben történő cselekvést. A törvényi szabályozás szerint nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

A jogtalan támadás ismérvei pedig, hogy erőszakos, személyek, javak vagy közérdek ellen irányul, vagy ezeket közvetlenül fenyegeti. A megtámadott személy a jogtalan támadással szemben jogosan védekezik, cselekménye a támadás elhárításához szükséges mértékű. Amennyiben a támadót mégis valamilyen sérelem éri, annak következményeiért nem lehet felelőssé tenni a jogellenes támadást elhárító személyt, akkor sem, ha gondatlanul okozott bármilyen sérelemről vagy szándékosan okozott kisebb vagy azonos sérelemről van szó.

Jogos védelem

Btk. 21. § Nem büntetendő annak a cselekménye, aki a saját, illetve a mások személye vagy javai elleni jogtalan támadás megelőzése céljából telepített, az élet

kioltására nem alkalmas védelmi eszközzel a jogtalan támadónak sérelmet okoz, feltéve, hogy a védekező mindent megtett, ami az adott helyzetben elvárható annak érdekében, hogy az általa telepített védelmi eszköz ne okozzon sérelmet.

22. § (1) Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

(2) A jogtalan támadást úgy kell tekinteni, mintha az a védekező életének kioltására is irányult volna, ha

- a) azt személy ellen
 - aa) éjjel,
 - ab) fegyveresen,
 - ac) felfegyverkezve vagy
 - ad) csoportosan

követik el,

- b) az a lakásba
 - ba) éjjel,
 - bb) fegyveresen,
 - bc) felfegyverkezve vagy
 - bd) csoportosan

történő jogtalan behatolás, vagy

- c) az a lakáshoz tartozó bekerített helyre fegyveresen történő jogtalan behatolás.

(3) Nem büntethető, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedtségéből vagy menthető felindulásból lépi túl.

(4) A megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől.

A végszükség

A jogos védelmi helyzeten túl még beszélnünk kell a végszükség büntethetőséget kizáró fogalmáról, amely olyan rendkívüli helyzetet takar, amikor az adott – egyébként jogellenes – cselekmény vagy nem veszélyes a társadalomra, hiszen az alanya egy objektív vészhelyzet következményeinek elhárítása vagy enyhítése érdekében jár el, vagy pedig egy ilyen vészhelyzet korlátozza a beszámítási képességét. A jogalkotó ilyen esetekben kizárja, vagy bizonyos esetekben korlátlanul enyhíti a büntethetőséget.